

Vperioribus diebus, Alexander Capella, dum Venetijs apud Amulios fra-
 tres essem, & quotidie multa (vt fieri solet) pomeridianis præcipue horis,
 (æstas enim erat, & dies longissimi) inter nos iucunde & licenter fabulare-
 mur, plerunque etiam nonnullis propositis quæstiunculis de philosophiæ
 fontibus haustis, serio disertaremus (nosti enim Amulij maioris cum excu-
 sum ad omnia ingenium, tum mirificum sanè ad perscrutandas naturæ cau-
 sas semper studiū incidimus in sermonem de ætatum moribus varijs, quæ-
 taque in illis sicut in alijs plerisque rebus naturæ vis, rationi minime obtem-
 perantis, clare interdum elucefceret. Sermonis autem huiusce nobis ansam
 vicinus quidam præbuit senex, qui cum adolescente filio de re nescio qua litigabat, neque id modeste
 me equidem & mediocriter, vt quādoque inter domesticos fieri solet, sed magnis clamoribus res age-
 batur, & conuitijs etiam adeo claris, vt de longinquo facilè percipi exaudiri que possent. Et Amulius
 ad me conuersus, En, inquit, Leonice, ij quotidie nobis audiendi sunt cantus: isthæc concentus harmo-
 nia aures demulcet nostras. Atqui si lites has quispiam ab illis auferret deus, fatis mediocriter meher-
 cule in alijs cum ijs actum esse videri posset. Prudēs enim est senex ille & frugi, paterque familias sine
 controuersia bonus. Iuuenis autem hilaris natura est & officiosus, & cum ingenio docili, tum literis
 etiam fatis expolitus: verum contentiones istæ inter illos & rixæ vtrosque sane turpiter commacu-
 lant, & in omni hac vicinia male diffamant. Tum ego, Ne mireris inquam Amuli, neque id omnino
 illis vitio vertas: quanquam immodicum certe omne, & quod laudatam excedit mediocritatem, ve-
 lut rationi contumax & rebelle, non immerito à sapientibus damnari reprehendique soleat. Magna
 nanque in huiusmodi affectibus est naturæ vis, excellensq; proculdubio & efficax illius potentia:
 quæ coerceri quidem compesciq; aliquando potest: interim vero abolerique penitus haudquaquam
 potest: nisi siquis (vt aiunt) Gigantum more cum dijs bello depugnare contendat. Et quid est, inquit
 Amulius, quamobrem agrestes eæ & concitata animorum motiones vinci superariq; nequeant? An
 non domina in nobis est ratio, quæ rebelles alioquin & effrenes illarum insultus iure suo inhibere &
 frāgere valeat? Tum ego, Vera inquam narras Amuli, & quæ si recta rationis via proficisci homines
 vellent, & non potius in lubricum præcipites ferri, proculdubio facere deberēt. Cum enim rationem
 appetitumq; quiuis in se habere censeatur, & illa quidem diuina sit res, omnia consilio perpendens,
 nihil temere, nihil agens perperam: hic vero præceptus, importunus, effrenis, omnia nimis volens: cui
 dubium esse debet illi quidem meliori excellentiorique hominum parti imperium, huic vero peiori
 & inferiori obsequium famulitiumq; merito cōuenire, & iure deberi? Verum quod otus quisq; est Amu-
 li qui ita in præsentia vitam degat, & omnino sibi imperare valeat, & non potius aut auaritiæ deser-
 uiat, aut luxuriæ sit mancipatus, aut ambitionis æstu, huiusmodique alijs animi affectionibus confli-
 ctetur, & transuersus ad peiora rapiatur? Paucos hoc in loco prætereo, excipique volo, quos æquus
 amauit Iupiter, aut ardens euexit ad æthera virtus, vere religionis philosophiæque cultores legiti-
 mos & alumnos, qui se à corporis illecebris contubernioque seuocantes, illudque nisi quantum sum-
 ma est necessitas, negligentes, animo certe vsuunt, solique deseruiunt menti. Cuius euecti pennis, &
 ad alta leuati, ea demum speculantur & cernūt bona, quæ non immerito nefas esse homini loqui, ele-
 ctionis redolentissimum vas diuus scripsit Paulus. De pluribus vero nunc loquor, illisq; qui humanis
 addicti negotijs, in ciuilibusq; exerciti administrationibus, cum publice communes, tum priuatim
 res curant suas. In his nanque de huiusmodi ætatum varijs & veluti pugnantibus inter se studijs, mo-
 rumq; diuersitatibus, de quibus cœptum est loqui, perspicue animaduertere licet. Qua de re nonnul-
 la me habere profiteor quæ adolescens olim de clarissimo viro Pliabo Capella audiui, auditaq; nota-
 ui, dum cum Thomæo patruo meo, viro (ni me fallit amor) inter paucos & probo & erudito, ad illū
 visendum accessissemus. Non sua autem isthæc (vt erat candidus) ingenue profitebatur esse tūc Phœ-
 bus, sed de antiquorū deprompta thesauris, præcipueque ex Aristotelis deducta cōmentarijs palām
 præ se ferebat. Quod si volētibus vobis id me nunc facturū existimarē, libētē equidem illa vt tunc à
 me patruū iussu fuere cōscripta, in præsentia referre. Quare vestrū est iubere, meū vero exequi. Hic cū
 ambo se percipere dixissent, & Amulius etiā maior magnā se habere gratiam illis litigiosis vicinis
 subiunxisset, quādo eorū causa ea nunc auditurus esset, quorū mirifico teneretur studio: rogaretq; in-
 super vt omnia quæ cōscripsissem, ordine recenserē suo: Quandoquidē inquam nihil aliud in præsen-
 tia habetis quod huic sermoni præuertendū putetis, faciam quod sponte mea receperam, idq; liben-
 ter mehercule faciam, tum vt vestræ morem geram voluntati, quos plurimi facio: tum vt longo tem-
 poris interuallo repetendo ea nunc renouem, quæ olim adolescens cupide didici, & scriptionis etiam
 intercedente opere, memoriæ mandauī. Hoc autem res transacta est modo. Cum enim (vt retuli)
 ego & patruus ad Phœbum venissemus, qui forte fortuna ex leui quadam commotiuncula domi se
 continebat, & nescio quis incidisset sermo de difficili morosaq; senatoris cuiusdā primarij natura, qui
 cū alioquin vir esset probus & prudens, reique cū priuatæ, tum publicæ siquis alius bene gerēs, asper
 tamen erat & immitis, adeo vt nemo ad illum lubens vnquam accedere vellet: cæterum iuuentutē
 etiam sic infensus, vt in minimis quibusque & cōtemnendis etiā iuuenum delictis contumax semper

& inexorabilis esset animaduersor: quem cum patruus damnaret meus (mitis enim vir erat ingenij) mirareturque insuper in tali praesertim viro tantam morum acerbicatem, & erga iuuenes praecipue tam austeram inclementiam, veluti si ab initio senex natus esset, nullamque aetatis nouellae experientiam habuisset vnquam: Non est quod mireris Thomae, inquit Phœbus. aetatis enim isthaec naturalia sunt vitia, seu mores, siue proprios quosdam peculiareque affectus eos appellare maluerimus. Non solum enim morosi difficileque omnibus sunt senes, sed multa etiam natura huiusmodi habent alia, quae sibi non minus quam alijs illos molestos efficiunt. Parique rationis modo adolescentibus sua sunt studia, peculiareque animi affectiones, quibus cupide ad pleraque & petulante illa effertur aetas. Quorum omnium rationes & causas diuinus vir Aristoteles in suis de arte rhetorica commentarijs praclarissime quidem, vt omnia, verum breuiter admodum & concise retulit. Qui certe libri cum paucis omnino obscuritate sua sint peruij, iccirco ab omnibus ferè aetate nostra cum philosophis, tum etiam rhetoribus fuere neglecti, cum tamen artis praecipua in sese colligant omnia, miraue styli breuitate nihil eorum praetermittant, quae antiqui post illum rhetores magnis voluminibus sunt persequuti. Tum Patruus, Si quidem, inquit, Phœbe, molestus tibi esse non vererer, & commodo tuo fieri posset, libenter de te audirem quidnam vir ille de his aetatibus differentijs eo in opere disertauit. Et Phœbus, Nulla est inuidia, inquit, Thomae, nihilque prohibet ea me in praesentia recensere, quae & tibi grata fore cognosco, & mihi relatu facilia esse non dubito, quippe qui ab illa sum lectione satis recens. Cæterum ne in plerisque styli philosopho consueti te defatiget modus, causarumque signatarum magis quam expressarum concisa lasset breuitas, longiori orationis ductu, eodemque planiori pro virili omnia explicare conabor. Recte sic fiet, inquit Thomaeus: quamobrem exordire. & ad me conuersus, Tu vero, inquit, Leonice omnia diligenter excipe, accurateque notato, & ne quid tibi excidat caue. Post hæc dicta sic exorsus est Phœbus. Quoniam aetatum mihi omnium, sed iuuenum praecipue senumque mores sunt explicandi: (in ijs etenim, quam modo quaerimus, diuersitatis species, expressa habet indicia, cum reliquae interiacentes aetates sicut harum sunt mediae, sic communes vtrisque & veluti commixtos habere videntur affectus) hoc profecto dicendorum exordio conuenientissime vti posse nunc videor, quod scilicet non solum annorum spatij, aetatisque ratione iuuenes à senibus distare censentur, sed multo etiam magis vitæ institutis & moribus. Contrariae etenim & pugnae inter sese nimirum hæc videntur esse aetates. Iuuenes namque (vt ab his nostra exordiat oratio) cupidi sunt maxime, & quaecumque volunt, vehementer sanè & nimis volunt, eaque perficere & complere aetatis laboribus non cedentis praesidio valenter possunt. id autem maxime circa corporeas perspicitur voluptates, cum alias sanè, tum eas praecipue quae ad res spectant venerias. Harum enim valde sunt cupidi, aetatis calidae & humentis gratia, & ad illas effrenes incotinentesque sunt, sibi que ipsis haudquaquam in huiusmodi re bene imperare possunt. Sunt praeterea circa quaecumque alia desideria natura inconstantes iuuenes & leues, citoque quod valde voluerunt, leui de causa negligunt, cupitaeque admodum rei fatietatem incurrunt. Vehementes enim & valida sanguinis & spirituum in iuuenili corpore motiones agitationesque in causa nimirum esse censentur cur acutae potius quam solidae, & magnae que perdurantes illorum sint appetentiae, veluti aegrotantium sitis & fames esse conspiciuntur. Facile etiam omnes excandescunt iuuenes, iraque leuibus de causis superantur: & quo traxerit illa, nullo respectu sequuntur, furorisque & iracundiae tunc magis impetu, quam consilij rationisque ductu omnia faciunt. Honoris enim cupiditate, cui maxime student, contemni negligique aequo animo non ferunt, iniuriaque affici feruida ingenio aetas minime patitur. Cum autem honoris (vt diximus) cupida & appetens sit iuuentus, non minus etiam contumeliosa pugnaque esse percipitur. Siquidem supereminere alios, & omnibus maxime excellere semper cupit. Contentio autem & pernicacia, excellentiae appetitus esse quidam iure censetur. Cæterum vt isthaec hoc se habeant modo, ad vtraque tamè has animi affectiones propensiores sunt iuuenes, quam ad vehementem anxiamque pecuniarum appetentiam. Pecuniae namque minime iuuenes natura sunt auidi. Huius autem rei causa esse censetur, quoniam aetatis nouellae gratia adhuc indigentiam non sunt experti. non curant igitur quorum sibi futuram indigentiam non veretur. Sunt praeterea iuuenes haudquaquam maligni, sed faciles potius & fatui. id autem iccirco, quoniam multas adhuc hominum peruersitates & versutias non conspexerunt, neque notas habent. Crædula etiã, & optimae semper spei illa est aetas, quoniam sui breuitate exiguitateve in paruo temporis spatio neque saepius fuit decepta, neque a spe frustrata sua. Quomodo enim vino madidi hilares sunt, & spei semper bonae, sic aetatis gratia iuuenes non immerito se habere videntur. Viuere autem bona cum spe vt plurimum iuuenes iccirco censentur, quoniam spes quidem futuri esse apparet temporis, memoria vero praeteriti. iuuenibus autem quod restat, futurumque est, multum certe protensumque est, praeteritum vero admodum exiguum & breue. quamobrem primis in annis cum paucorum omnino meminisse possint, omnia certe sibi in spem ponunt, nihilque tam arduum est quod non sibi illa polliceatur aetas: idque ipsum in causa est cur facile etiam & nullo negotio falli decipique possint iuuenes. Quicumque enim omnia sibi ex voto successura confidunt, ij profecto subdolorum peruersorumque fraudibus sunt obnoxij. Quamobrem adulatoribus scurrisque facile patet iuuenes. Quae etiam res fortes illos animososque nimirum efficere videtur. Cum enim natura (vt diximus) iracundi sint iuuenes, haud facile timere sciunt. Spes autem bona illos sanè audaces facit. & profecto ita se res habet. iratus enim timet nemo. Qui vero bene semper sperat, praesenti & magno quocumque aggreditur animo, & ad omnia intrepidus & audax proculdubio esse con-

spicitur. Verecundi quinetiam sunt iuuenes, & natura magnanimi. Et verecundi quidem, quonia
 am alia adhuc ætatis gratia non norunt bona, neq; pulchra, nisi quæ illis patriæ dictant leges, vrbisq;
 bene institutæ consuetudines ostendunt: à quibus discedere illos mirifice pudet. Cum igitur quippiam
 sibi secus agere videntur, illorum memorati facile verecundiam incurrunt. Magnanimi autem non
 immerito esse censeantur, quoniam tum nullas offensiones, quibus humiles sanè & deiecti fiunt homi
 nes, illorum breuis recepit ætas: tum plurimarum quæ longo proueniunt æuo necessitatum penitus
 sunt inexperti: & alioquin bona illos spes, qua (vt dictum est) viuunt, erectos, & magna quæq; sibi pol
 licentes planè efficit. quod magnanimi proprium & peculiare esse censetur. Non immerito præterea
 pulchre magis quippiam & decore facere eligunt iuuenes, quàm fructuose & vtiliter, quoniam more
 potius & consuetudine (vt diximus) quàm ratiocinatiois consilijq; opere viuunt iuuenes. Ratioci
 natio autem (vt videtur) ipsum spectat vtile, cum mos & virtus quod pulchrum est appetant & con
 sequantur. Est præterea inter omnes maxime ætates iuuentus tum amicorum semper cupida, tum
 socios sibi complures facile concilians. hoc autem ideo, quia conuersatione conuictuque ætas illa ap
 prime gaudet, vnaq; cū sibi gratissimis semper esse cupit. Nec minus etiā quia nihil adhuc vtilitatis
 ratione iudicat, neq; quod conducibilius, aut ex re sua magis est, sed quod iucundius gratiusq;, expe
 tit. Omnia autem quæcunq; volunt, vehementer & anxie iuuenes semper volunt: eoq; peccare viden
 tur, quod nihil mediocriter expetunt. Plus nimio igitur amant, & magis quàm par decensq; sit, odio
 habent, eoq; modo in cæteris animi affectionibus se habent, nimisq; in omnibus sunt. Qui etiā scire
 se omnia planè credūt, omniumq; sibi iudicium præsumptuose adsciscunt & vendicant, de omnibusq;
 licentiose contendunt. quæ res nonnihil causæ præbere videtur cur omnia ætas illa nimis velit. Iuue
 num autem delicta ad contumeliam magis quàm ad malitiam vergere videntur. Excellentes enim
 esse volunt (vt dictum est) & magnanimi. Libere autem reprehendunt, & nullo damnāt respectu,
 quoniam omnes rectos probosq; esse rati homines, & ad simplicitatis integritatisq; suæ regulam
 illos examinantes, siquid secus illis acciderit, aut à quopiam contra illos quid perperam patratum
 fuerit, ceu indigna patiantur, non æquo ferunt animo, neq; dictis bene temperare possunt. Est etiam
 ad irridendum ætas illa propensior. Vrbانيتatis enim & cauillorum dicteriorumq; multum secum
 semper habet, cum contumelijs gaudeat. vrbانيتas autem ipsa, moderata quædam & quodatenus cas
 stigata contumelia esse censetur. Et iuuenum quidem mores qui naturæ fontibus scaturire videntur,
 non ab re huiusmodi esse conspiciuntur: quibus tamen ratio, vitæq; institutio, & educationis modus
 moderari efficaciter possunt. Grandiores autem natu, & ij qui decursa iam ætate meliori in senium
 vergunt, contrario (vt dictum est) se habere videntur modo. Quoniam enim multos vixerunt annos,
 multotiensq; (vt par est) fuere decepti, pluraq; semper rerum esse mala, & perperam euenire viderūt,
 neq; obstinate quicquam asseuerant, neq; vehementer nimisque quippiam expetunt: neque se scire
 omnia contendunt, ambigendoq; semper dictis addunt suis forsitan, contingit. Suspiciosi præterea
 ea sunt senes, cogitandoque ad peiorem semper vergunt partem. hoc autem iccirco, quia increduli
 sunt. Increduli vero non immerito esse censentur propter multarum experientiam rerum, in quibus
 sæpenumero eos fuisse deceptos & spe frustratos verisimile sanè est. Quamobrem hac etiam de cau
 sa neq; impendio plus amant senes, neq; nimis oderunt: verum secundum Biantis præceptum amāt
 vt osuri, & oderunt vt aliquando amaturi. Pusillanimes quinetiam sunt senes, quoniam longis an
 norum spatijs humiles sunt effecti, viuuntq; deiecti, & quasi despectui habiti: quamobrem magnum
 & excellens nihil eorum quæ in communi versantur vita, amplius desiderare videntur. Ad hæc illi
 berales etiam sunt senes, tum quia ex necessariarum numero rerum facultates diuitiasq; existimant:
 tum etiam quia longa docti experientia probe sciunt, facultates sibi vendicare & acquirere, rem sanè
 esse perdifficilem: easdem vero amittere & deperdere, perquam facilem. Timidi præterea sunt, &
 ad omnia formidolosi. Contrario enim iuuenibus se habent modo. calentes nanq; sunt illi & feruidi:
 ij vero algentes natura & frigidi. Timor autem frigiditas quædam non immerito esse censetur. Cu
 pida quinetiam vitæ huiusmodi est ætas, in extremo præcipue constituta senio: quonia absentis ma
 xime rei cupiditas desideriumq; esse perhibentur, & cuius quispiam rei indiget maxime: maior autē
 illis ætatis decursa est pars, qua certe indigere videntur: inde illius desiderio flagrant. Queruli etiam
 semper sunt senes pusillanimitatis gratia: & ad vtile magis quàm ad pulchrum respiciunt. Hoc autē
 ideo, quoniam se ipsos amātes sunt senes: vtile vero ad se pertinens reputant bonum: pulchrum autē
 simpliciter communeq; existimant bonum. Impudentes præterea magis quàm verecūdi sunt senes,
 quoniam non æque pulchrum sicut vtile curantes, negligunt sanè & pro nihilo ducunt cuiusmodi
 esse videantur, alijsq; appareant. Desperant autem vt plurimū de omnibus senes propter longū vitæ
 vsum, rerūq; experientia. Cum enim hominū res omnes ferè malas vsu pertractationeq; animaduero
 terint, & esse cognouerint, malos etiam nō immerito timēt euentus. Cui certe opinioni nonnihil illo
 rum innata suffragari videtur timiditas. cum enim timeant omnia, non ab re de omnibus etiam de
 sperant. Viuere quinetiam memoria magis censentur quàm spe. illorum nanq; quod vitæ restat, exi
 guum est: præteritum vero longum. spes autem (vt retro dictum est) temporis est futuri, cum præ
 teriti sola restet memoria. Quæ etiam res illorum nugacitatis vera censetur esse causa. Garruli enim
 ferè nugacesq; omnes sunt senes. reminiscetes nanq; nō sine quadā voluptatis titillatione, & loquē
 di pruritu quæ præterita sunt nullo dicendi sine cōmemorant & inculcaut. Illorū præterea indigna

tiones ex candescentiæq; acutæ quidem esse animaduertuntur, verum imbecilles, & mancæ. Ex desiderijs autem alia quidem longo penitus æuo discesserunt & euanuerunt: alia vero imbecillia sunt & inania. Quamobrem neq; appetentes valde natura sunt senes, neque actiuosi admodum & prompti, nisi lucelli quippiam arriserit, & hanc ob causam temperati apparent senes esse. vehementes enim & concitæ ab illis abscefferunt appetentiæ, neglectisque alijs, solis inseruiunt lucri cõpendijs, vt cum alia ætatis vitio sibi desint commoda, hac se saltem via sustentare valeant. Magisq; ratiocinatione cõfilio ve (vt diximus) viuunt senes, quàm consuetudine & more, cum ad vtile magis quàm ad pulchrũ honorabileq; conspiciant. Peccant autem in ijs quæ secus admittunt, & perperam agunt senes iniustitia potius, quàm contumelia. Non enim arroganter insultant vt iuuenes, sed peruerse & maligne agunt. Queruli etiam esse percipiuntur, quoniam ætatis vitio & pati dura se omnia, & tantum non passuros existimant: quamobrem tanquam in duris & aduersis constituti, & mala mox expectantes alia, conqueruntur, sortemque damnant suam. Et ea etiam de causa neq; vrbani sunt, neq; risus facientiarumq; amici. Et ij quidem naturales senectutis sunt mores. Ex quibus etiam manifesto perpendere recteq; cognoscere licet quanam aliarum etiam ætatum peculiaria sint studia. Cum enim inter has coniectæ, non ab re quodammodo censeantur esse mediæ, non eminentes adeò & expressos hos animorum habere affectus, sed refractos & veluti adumbratos, vero consentaneum est. Quam rem vsu experientiaque quotidie indubitata certamq; esse percipimus. De puerorum autem moribus, quorum ætas veluti vitæ exordium quoddam iuuenilem præcurrit ætatem, illis certe in commentarijs nihil Aristoteles refert: à Cicerone tamen nostro nullius nõ philosophiæ peritissimo hæc memoria prodita fuere: quæ quoniam proposito conueniunt sermoni, non malum est hoc etiam in loco recenferi: Pueros scilicet æqualibus cõtemporaneisq; natura duce delectari, libenterq; cum eisdem congregari, & se ad ludendum dare. Fabellarumque auditione mirifice duci: quas etiam narrare alijs gestunt. Pompis præterea, spectaculisq;, & huiusmodi ludicris rebus præcipue pueros teneri, & ob eas res sitim plerunq; & famem perferre. Esse præterea illos natura liberales, deq; eo quod ipsis superat, alijs libenter gratificari: aduertereq; etiam curiosius ea quæ domi fiunt, vt illa proferant: commentarique aliquid & discere semper velle: & eorum quos vident, nomina nõ ignorare: quibusq; in rebus cum æqualibus decertant, si quidem vincunt, lætitia efferri, contra vero debilitari, animosque demittere si forte vincantur. Hæc cum dixisset Phœbus, & illis addere quædam (vt mihi tum visum est) vellet: quo minus id facere posset, quorundam interuentu, qui illi à senatu mandata cum literis attulerunt, prohibitus est: eoq; modo disertatio tunc illa finem habuit: quam omnibus (ni fallor) expressam verbis, & vt eam tunc literis mandauit, in præsentia retuli. Vbi Aristotelis quidem sensus ad vnum omnes, Phœbi vero explicationem, & latina verba proculdubio si hæc retines, tenere te Amuli non dubites. Tum ille, qui attentam sanè mihi auscultando præstiterat operam, & siccis (vt aiunt) auribus omnia ebibisse visus erat, Profecto, inquit, Leonice, dum hæc mecum cogito, & tota mentis acie examinare cõtendo, ita se mihi res, & non aliter ac dictũ est habere videtur: neq; secus mehercule fieri posse apparet. Has enim in nature visceribus cõgenitas coalitasq; animorum affectiones illarũ vtraq; parturit semper & in lucẽ producit ætas. Quamobrem posthac vicinis ijs nostris æquior sanè ero, admirariq; desinam cur semper litigent, cum ætatũ vitio potius q̃ suo naturaliter vterq; agrotare videatur. Cæterũ vnum est quod à te scire nunc cupio, quod etiã dum loquereris animi me dubiũ habuit, an scilicet Phœbus noster quẽ modo audiui, verbo tenuis (vt pleriq; solent) dũ vixit sit philosophat⁹, & isthęc ceu dictata retulerit: an potius philosophorũ placitis initiatus, illorũ sacraria legitime riteq; sit ingressus, neq; extremis (quod aiunt) labris gustauerit, sed toto pectore illas hausit disciplinas. Mihi enim hucusq; persuasum creditũq; est illũ quidem in reipublicæ negotijs, & ad se pertinentibus administrationibus sine cõtroversia inter alios omnes excelluisse: ex literarũ autẽ studijs humaniora semper calluisse, in illisq; etiã quodatenus progressum, omnes ordinis sui homines facillè superasse. Verũ à maiorib⁹ disciplinis cũ vitæ instituto, tũ ingentib⁹ occupationib⁹, à quibus nõquã ferè (vt audio) vacabat, abductũ seiugatũq; fuisse. quãobrem siquid habes quod ab hac me animi perplexitate liberet, rogo te ne graueris adducere. Et ego, Id à me inquã exigis Amuli, quod sanè tibi integre psoluere nõ possum. qua eni tẽpestate vir ille floruit, ego per ætatẽ huiusmodi de re haudquaquã iudicare poterã. Verũ de Patruo sepe numero audiui, magnũ illius ingeniũ nõquã per occupationes à literis cessasse, sed bonarũ semp artiũ studijs fuisse addictũ, & philosophiæ præcipue, q; eã facultatẽ cæteris & studijs & artibus antecedere existimaret. Quinetiã addebat Bessarionẽ philosophũ & theologũ (vt fama nostis) eminẽtissimũ, dicere solitũ, Phœbũ, nisi diuersa illũ vitæ ratio à philosophiæ iugi studio auocatũ & abductũ, in ciuilia negotia publicasq; cõiecisset curas, sine cõtroversia omnes sui tẽporis philosophos facillè superare potuisset. Hæc de illo audiui: & hæc vobis testata nũc refero. Cæterũ eius certe rei quæ ad me tũc attinebat, & cui⁹ gustatũ aliquẽ habere tũc poterã, iudiciũ audacter sanè & libere hic proferã meũ, ea videlicet tẽpestate audisse me neminẽ qui tali verborũ ornatu & copia, tãtaq; eloquẽtiæ suauitate & gratia polleret. & aderãt sanè pleriq; tunc magni nominis oratores, senatoresq; primarij, inter quos Bernard⁹ Iustinian⁹ & Vitalis Landus cũ excellerẽt maxime, primas tamẽ Phœbo sine cõtroversia deferebãt. Hæc cũ dixissem, nõnullaq; etiã alia subiungere paratẽ, cãpana intonuit illa, cui⁹ signo patricij ad senatũ accedere admonẽt. Quare cũ fratre Amuli⁹ cõsurgẽs, Nos quidẽ inquit im⁹ quo vocamur: tu vero Leonice memẽto ea quæ tibi de Phœbo restãt, posthac cum otiiũ dabitur omnia recẽtere.